

OD INOVACIJE DO AKADEMSKOG PODUZETNIŠTVA

Znanost, tehnološki razvoj i inovacije bitni su čimbenici jačanja konkurentnosti gospodarstva i izuzetno su važni za njegovu održivost. Kao vodeći predstavnik nacionalnog obrazovnog i istraživačkog rada studenata, profesora i istraživača, Sveučilište u Zagrebu ima važnu ulogu u promicanju inovacija i stvaranju platforme za transfer znanja i tehnologije u gospodarstvo. Bez obzira na nepovoljnu ekonomsku situaciju i društveno okruženje u kojem trenutno djeluje, Sveučilište je postavilo visoke ciljeve za koje vjeruje da ih svojim kapacitetima i potencijalima može ostvariti.

Autori: **Andrej Sokolovski, Ivana Lovrečić**

Globalna ekomska kriza pojma je koji je zasigurno obilježio početak 21. stoljeća. Kriza je u Europi ukazala na strukturne slabosti ekonomije i time dovela do povećanja nezaposlenosti, smanjenja stope rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP) i pada ukupne svjetske trgovine. Tu je ekonomsku realnost prihvatala i Europska unija, koja 2010. godine donosi Strategiju Europa 2020. predlažući tri prioriteta - pametan, održiv i uključiv rast.

Glavni je cilj Strategije poticanje konkurentnosti gospodarstva te jačanje inovacijskog potencijala i tehnološkog razvijatka poslovnog sektora putem povezivanja s akademskom zajednicom u svrhu komercijalizacije inovativnih ideja. U navedenom povezivanju, važnu ulogu imaju sveučilišta, čiji je doprinos u ekonomskom, društvenom, gospodarskom, znanstvenom i kulturnom razvoju nemjerljiv.

INOVACIJSKA KULTURA REPUBLIKE HRVATSKE

Znanstvena istraživanja i inovacije danas su, kod sve više zemalja, prepoznate kao temeljne odrednice vlastita razvoja. U tom je segmentu Hrvatska provela brojne programe, no važno je istaknuti da, unatoč tome, potencijal kreativnih i inovativnih mladih ljudi nije u dovoljnoj mjeri iskorišten.

Unutar Strategije Europa 2020. i postavljenih triju prioriteta, najviše se ističe pametan rast, odnosno razvoj ekonomije utemeljene na znanju i inovacijama, a cilj je da svaka članica EU do 2020. godine 3 % BDP-a ulaže u istraživanje i razvoj. Prema rezultatima Eurostata za 2013. godinu, ukupan iznos ulaganja u istraživanje i razvoj RH iznosio je 0,81 % BDP-a, čime se Hrvatska nalazi daleko ispod zacrtanog cilja EU.

Postavlja se pitanje koji su razlozi trenutnog stanja u Hrvatskoj. Je li to složenost inovacijskog sustava, nedovoljna uključenost mladih istraživača u poslovne pothvate utemeljene na inovacijama ili pak ne postoji dovoljno razvijena infrastruktura?

Centar za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu (CIRTT) na tom području djeluje od 2010. godine. Istraživačima i poduzećima tako pomaže pri procjeni i razvoju poslovnih ideja pa sve do komercijalizacije rezultata istraživanja, odnosno inovativnih proizvoda. Ove je akademske godine Sveučilište dobilo prvog prorektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije, čija je zadaća održati Sveučilište na putu prema znanstveno-istraživačkoj izvrsnosti.

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga, med. vet. govori o dosadašnjim i budućim projektima koje Sveučilište planira provesti u cilju sustavnog razvijanja inovacija te, prije svega, pružanja prilika darovitim i ambicioznim studentima u razvijanju stečenih znanja.

SLIKA 1

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga, med. vet.,
prorektor za inovacije,
transfer tehnologije
i komunikacije te
redovni profesor
na Veterinarskom
fakultetu Sveučilišta
u Zagrebu

Izvor: arhiva Udruge

SUPEUS: Kako se razvila ideja uvođenja inovacija na Sveučilištu u Zagrebu?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Inovacije su jedan od ciljeva strategije Sveučilišta usvojene u lipnju 2014. godine u mandatu prethodne Uprave. Sadašnja Uprava, koja je preuzela dužnost u ovoj akademskoj godini, radi na tom segmentu u kontinuitetu.

Naša ideja zapravo je da u nekom određenom razdoblju, uz visoko obrazovanje i znanost, inovacije postanu treća misija Sveučilišta. Smatramo da se Hrvatska neće moći razvijati bez uvođenja inovativnih proizvoda i usluga, a upravo je Sveučilište mjesto gdje inovacije treba stvarati i razvijati.

Na tehničkim fakultetima Sveučilišta postoji niz projekata koji imaju određenu inovativnost i patentabilnost te ih Sveučilište kroz Ured za transfer tehnologije nastoji usmjeriti prema komercijalizaciji. Prvi korak u tom smjeru jest napraviti pregled takvih projekata s dekanima i voditeljima projekata te ih sustavno voditi prema komercijalizaciji.

SUPEUS: Imaju li sveučilišta u Hrvatskoj adekvatnu infrastrukturu za razvoj akademskog poduzetništva?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Godinama smo se pripremali za pristupanje Hrvatske u EU, a sada smo već skoro dvije godine zemlja članica. Nažalost, nismo se na adekvatan način pripremili za iskorištanje sredstava strukturnih fondova čiji je značajni dio predviđen upravo za inovacije i transfer tehnologija.

Ključni je problem što nismo razvili administrativnu infrastrukturu, odnosno stalna radna mjesta koja će moći preuzeti ulogu povlačenja takvih sredstava. Ono što se dogodilo jest da smo razvili ljudske potencijale, ali samo na projektnoj bazi, odnosno oni obnašaju svoje dužnosti samo za vrijeme trajanja nekog projekta.

Ove je akademske godine Sveučilište dobilo prvog proektora za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije, čija je zadaća održati Sveučilište na putu prema znanstveno-istraživačkoj izvrsnosti.

To se dogodilo i u Centru za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije na velikom projektu BISTEC - *Building innovation support through efficient cooperation network*, koji je završio u ožujku ove godine, a u međuvremenu nismo od Ministarstva dobili radna mjesta za stalno zaposlenje ljudi koji su radili na projektu. No, to je nažalost problem svih sveučilišta u Hrvatskoj.

SUPEUS: Kako namjeravate postići suradnju Sveučilišta i gospodarstva?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Prema dosadašnjem iskustvu, suradnja gospodarstva i Sveučilišta ovisila je o dobroj volji pojedinaca kao npr. voditelja projekata odnosno

dekana na pojedinim fakultetima. Moram priznati kako u tom području prednjače tehnički fakulteti, iako suradnja nije sustavno razvijena.

Smatram da je najveći problem nepostojanje zakonskih odnosno podzakonskih mjera koje bi motivirale suradnju Sveučilišta, točnije znanstvenika i nastavnika s gospodarstvom. Na tragu ovih ideja sugerirali smo Vijeću za visoko obrazovanje, znanost i tehnologiju, koje upravo radi na novom Pravilniku za napredovanje, da rezultati rada na tehnološkim projektima i primjenjenim istraživanjima budu postavljeni kao jedan od kriterija za napredovanje u akademskom zvanju.

Takav primjer može se pronaći u SAD-u gdje se jedan patent vrednuje kao 10 CC¹ radova kod evaluacije za napredovanje u akademskom zvanju. U ožujku smo potpisali i pristupanje Sveučilišnoj inovacijskoj mreži, koja treba osigurati da znanja i tehnologije razvijene u Hrvatskoj pridonesu globalnoj konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva i potaknu regionalni razvoj.

Cilj mreže jest stvoriti temelj za održivu međuinstитucijsku razmjenu iskustava i međusobnu potporu, a sve u svrhu jačanja inovacijskog sustava.

¹CC rad – rad indeksiran u bazi podataka Current Contents.

„Smatramo da se Hrvatska neće moći razvijati bez uvođenja inovativnih proizvoda i usluga, a upravo je Sveučilište mjesto gdje inovacije treba stvarati i razvijati.“

SUPEUS: Nedavno je pokrenuta online burza studentskih istraživačkih radova u sklopu projekta MARATON. S kojim je ciljem osnovana burza i koje su koristi za korisnike? Kakav je odaziv poduzeća i studenata?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Online burza projekt je pogranične međunarodne suradnje, odnosno suradnje sa Slovenijom. Zamišljena je kao virtualno mjesto prvenstveno namijenjeno studentima i poduzećima koji nemaju dovoljno sredstava niti ljudskih potencijala za razvoj vlastitih ideja i proizvoda. Poduzećima se na burzi nudi mogućnost predstavljanja određenih problema, a studentima da za te probleme ponude svoja rješenja. Tako se potiče studentska kreativnost i inovativnost.

Burza je još u začetku i naravno očekujemo da će se broj njezinih korisnika obostrano povećavati. To će zasigurno pomoći studentima da već u fazi studiranja uspostave kontakt s poslovnim svijetom i to je jedna od pozitivnih ideja i ishoda tog projekta.

Još jedan pozitivan ishod online burze bio bi, ako studentska rješenja budu dobra, da poduzeća pozovu studente na praksu ili ponude zaposlenje. Takvi su programi u inozemstvu dali odlične rezultate, mnoga studentska rješenja pokazala su se izvrsnima, a iz

takvih rješenja kasnije su nastale i studentska startup poduzeća, neka od njih danas i globalno poznata.

SUPEUS: Što Sveučilište i fakulteti mogu pružiti ambicioznim i inovativnim studentima? Mogu li računati na podršku u realizaciji i komercijalizaciji njihovih ideja?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Do sada smo mi kao nastavnici vodili studente do diploma, a sada je došlo vrijeme da napravimo iskorak dalje, da ih dovedemo i do prvog poduzetničkog pothvata.

Gledano sa strane zapošljavanja, upravo su mlađi kritična populacija u cijeloj Europi, a posebice u Hrvatskoj. U suradnji sa Sveučilištem u Splitu upravo razvijamo Program postakademskog zapošljavanja i stjecanja upravljačkih sposobnosti.

Ideja je da već za vrijeme studija, među najboljim studentima, otkrivamo one koji pritom imaju još i poduzetnički talent te dovoljno kreativnosti za iskorak prema inovativnosti. Naime, program bi tijekom studija omogućio upravo odabranim i najboljim studentima stjecanje određenih znanja i vještina u otvaranju i vođenju vlastitih poduzeća. Program bi za te studente bio besplatan, a za vrijeme njegova trajanja studenti bi dobivali potporu osmišljenu tako da je nije moguće trošiti, već bi se ona kumulirala do kraja trajanja programa.

Rezultat je studentsko stjecanje znanja po završetku programa, ali i određenog kapitala, koji bi pomogao u otvaranju vlastitog poduzeća.

Iskustva u EU pokazuju da gotovo 90 % takvih poduzeća propadne, ali onih 10 % koji opstanu na kraju mogu postati globalno poznata i razviti se, a tijekom svog poslovanja, kroz razna davanja, višestruko će vratiti i novac uložen u onih 90 % poduzeća koja su propala.

SUPEUS: Jesu li poduzetničke vještine nužno potrebne budućim inženjerima? S druge strane

za poduzetništvo je potrebna kreativnost, njeguje li se dovoljno na tehničkim fakultetima?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Znanja i vještine u vođenju poduzeća potrebna su danas svima. U današnjem društvu koje je gotovo privatizirano, mnogi od studenata koji će tražiti posao, ako ga ne nađu u poduzeću koje nudi radno mjesto, morat će ga tražiti u osnivanju vlastitih. Rekao bih da na fakultetima nema dovoljno posebnih predmeta iz područja poduzetništva.

„Na tehničkim fakultetima Sveučilišta postoji niz projekata koji imaju određenu inovativnost i patentabilnost te ih Sveučilište kroz Ured za transfer tehnologije nastoji usmjeriti prema komercijalizaciji.“

Potrebitno je takve predmete uvesti što ranije i ne kao izborne predmete već kao obvezne, ili ako to nije moguće, u redovnoj nastavi dodati sve one elemente koji bi kasnije mogli pomoći studentima u njihovu poduzetničkom pothvatu. To se može postići kroz seminarske radove i rješavanjem raznih poslovnih slučajeva.

Što se tiče kreativnosti, kao novi prorektor nisam još do detalja upoznat s nastavnim planovima i programima tehničkih fakulteta, ali čini mi se, ako se negdje potiče kreativnost, to je onda upravo na tim fakultetima. Istina je ipak kako nastavni programi još ne prate suvremene pristupe poticanja kreativnosti, a promjene su u tom smjeru dugotrajne.

SUPEUS: Zašto pristup rješavanju poslovnih slučajeva i problemskih zadataka njeguju uglavnom studentske udruge, a ne i fakulteti?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Studenti su uvijek bili napredni i revolucionarni te, ako na konstruktivan i koristan način koristite svoju poziciju, koja nije beznačajna, ja vas svakako podržavam.

Bilo bi poželjno i korisno da i fakulteti u svoj nastavni program uvedu rješavanje problemskih zadataka te da tako pristupi novom načinu učenja i prilagodbe onoga što vas čeka u budućnosti. Nije dovoljno po završetku akademskog obrazovanja poznavati samo činjenice, već se studente mora učiti prilagodljivosti i pripremiti ih za buduće situacije i izazove.

SUPEUS: Mogu li ubuduće studenti očekivati veći angažman i inicijativu od strane Sveučilišta za nove projekte i razvoje inovacija?

Prof. dr. sc. Šimpraga: Apsolutno, a svim postupcima koje smo poduzeli nakon preuzimanja mandata to i dokazujemo. Prioritet je pomoći i savjetovati fakultete koji pokažu interes i koji imaju projekte s određenim potencijalom kako bi što prije ušli u fazu realizacije i komercijalizacije tih projekata.

SLIKA DOLJE
Kolaž fotografija sa svečanog potpisivanja

Sporazuma o suradnji Sveučilišta i sudionika Programa postakademskog zapošljavanja, Split
Izvor: <http://cdn77.dalmacianews.hr/files/557ef4bd2f90701f148b4651200>

Također, predložit će se da svaki fakultet ima jednog pomoćnika dekana ili prodekanu za inovacije i transfer tehnologije koji će razumjeti i pomagati nastavnicima i studentima u poticanju ideja i realizaciji projekata.

Na sjednici Senata 14. travnja 2015. godine odobren je prijedlog da se s dekanima koji pokazuju najveći interes formira jedno strateško tijelo na Sveučilištu, odnosno Povjerenstvo za inovacije i transfer tehnologije, koji će zajedno s prorektorem voditi brigu da inovacije promičemo na Sveučilištu te da pružamo potporu studentima i studentskim grupama koji se bave inovacijama.

„Nije dovoljno po završetku akademskog obrazovanja poznavati samo činjenice, već se studente mora učiti prilagodljivosti i pripremiti ih za buduće situacije i izazove.“

Na nama je svakako i da pokušamo uvjeriti nadležna ministarstva kako bez suradnje sveučilišta i gospodarstva neće moći izvući Hrvatsku iz krize i tu naravno računamo na veliku podršku studenata. Upravo je to bio razlog pokretanja tribine *Inovacije i transfer tehnologije – poticaj gospodarskoga razvoja Hrvatske*, u sklopu koje smo već održali nekoliko tribina i krećemo ambiciozno dalje.

Moram izraziti zadovoljstvo jer nas mediji odlično prate, a kad nas oni prate, onda će nas jednog dana i političari pratiti, koji nas moraju prihvatići kao čimbenik društvenog razvoja. Nažalost, trenutna politika doživljava obrazovni i znanstveni sektor kao trošak, a ne kao investiciju. Onoga trenutka kada shvate da se bez nas neće moći razvijati, problema će biti puno manje.

OD IDEJE I RAZVOJA PROCESA DO SPIN OFF PODUZEĆA

Spin off poduzeća jedan su od modela akademskog poduzetništva koja omogućavaju znanstvenicima komercijalizirati istraživački rad. Takvim se načinom omogućava zapošljavanje mladih znanstvenika za koje nakon doktorata često više nema mjesta u visokoobrazovnom sektoru. S druge strane, važno je napomenuti činjenicu kako u prosjeku tek oko 5 % *spin off* poduzeća uspije opstati na tržištu.

Konkretni korak u tom smjeru pokrenuo je Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu osnivanjem *spin off* tvrtke Comprehensive Water Technology d.o.o. (CoTech), ujedno i prvog *spin off* poduzeća u suvlasništvu Sveučilišta u Zagrebu.

Djelatnosti tvrtke CoTech vezane su uz obradu pitkih i otpadnih voda, praćenje stanja okoliša, provođenje analize voda, što obuhvaća fizikalno-kemijska i mikrobiološka svojstva pitkih te komunalnih i industrijskih otpadnih voda.

Ovisno o tipu projekta, poduzeće također razvija i tehnologije za obradu pitkih i otpadnih voda, vrši nadzor građenja, nudi „ključ u ruke“ rješenja te pušta u pogon postrojenja za obradu voda.

Prof. dr. sc. Bruno Zelić, ing. chem., dekan Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije, daje konkretnе odgovore o preprekama prijenosa znanja i tehnologija s istraživačkih organizacija na gospodarstvo te o ciljevima i očekivanjima osnivanja tvrtke CoTech.

SLIKA 2

Prof. dr. sc. Bruno Zelić, ing. chem., dekan Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu
Izvor: arhiva Udruge

SUPEUS: Kada je tvrtka CoTech osnovana, koliko je trenutno zaposlenih i koje je njezino ustrojstvo?

Prof. dr. sc. Zelić: Tvrta CoTech osnovana je 18. prosinca 2014. godine, registrirana je na Trgovačkom sudu te su se počeli sklapati prvi ugovori. U ovom trenutku imamo jednu zaposlenu osobu i puno suradnika budući da smo tek osnovali poduzeće, ali ono nije oslonjeno na Fakultet, odnosno financirat će se isključivo iz poslovnih aktivnosti koje poduzeće pruža. Kako su se ugovori tek počeli sklapati, u ovome trenutku zaposlenu osobu plaćamo iz osnivačkoga kapitala. Upravo iz razloga što još nismo uspjeli naplatiti završene poslove nemamo više zaposlenih.

Što se tiče ustrojstva tvrtke CoTech, ono je uređeno Društvenim ugovorom koji smo potpisali sa Sveučilištem u Zagrebu. Imamo Upravu, predsjednika Uprave, zamjenika predsjednika Uprave te Skupštinu u kojoj 80 % glasova ima Fakultet, a 20 % Sveučilište. Skupština zapravo ima funkciju nadziranja rada Uprave.

SUPEUS: U kojem ste trenutku i zbog kojih razloga odlučili da je potrebno osnivanje poduzeća?

Prof. dr. sc. Zelić: Više je razloga zbog kojih smo odlučili osnovati tvrtku CoTech. Prvenstveno želimo zadržati ljudе koje smo educirali blizu Fakulteta, a u prilog tome ide i činjenica kako stanje u Hrvatskoj u vezi ponude poslova za visokoobrazovani kader nije obećavajuće. Takav kader mladih znanstvenika često je osuđen na rad u inozemstvu ili na traženje sreće u nekim drugim djelatnostima koje nemaju veze s onime za što su se obrazovali. Drugi motiv jest 25 godina iskustva na poslovima obrade pitke i otpadne vode. Počeli smo krajem 80-ih godina i praktički smo radili na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Naša je ideja intenzivirati te poslove tako da ih izdvojimo iz Fakulteta kako bi se poduzeće, odnosno njezini zaposlenici, bavili isključivo time. Nadamo se da ćemo izdvajanjem iz Fakulteta dodatno potaknuti poslovnu aktivnost u području kojim se bavimo kako bismo generirali veću dobit. U tom bismo slučaju imali više posla, zaposlili veći broj ljudi, kupili dodatnu opremu i više se razvili, a sve u svrhu veće konkurentnosti na tržištu.

„Sigurno će jedan manji dio studenata obavljati stručnu praksu i u našem poduzeću te raditi na izradi svojih završnih, diplomskih ili doktorskih radova.“

U osnivanju samog poduzeća, Centar za istraživanje, razvoj i transfer tehnologije Sveučilišta u Zagrebu (CIRTT) pomogao nam je smjernicama za osnivanje *spin off* poduzeća namijenjenih sastavnicama Sveučilišta.

SUPEUS: Objasnite nam proces osnivanja tvrtke CoTech, koliko je prošlo od ideje do same realizacije? Na koje ste vrste prepreka našli i na koji ste ih način savladali?

Prof. dr. sc. Zelić: Proces osnivanja tvrtke CoTech trajao je oko godinu i pol dana, od trenutka kada smo odlučili da je *spin off* poduzeće nešto što bismo htjeli osnovati do trenutka kada smo isto registrirali na Trgovačkom sudu.

Prvi korak bio je napraviti poslovni plan na kojem smo prof. dr. sc. Tomislav Bolanča i ja najviše bili angažirani. Uzeli smo primjere dobre prakse drugih sveučilišta u inozemstvu i primjere *startupova*, odnosno njihove poslovne planove, te smo napravili komplikaciju njihovih iskustava koja smo iskoristili na našem primjeru.

Znali smo što želimo i temeljem toga izradili smo poslovni plan, a on nam je dao dva odgovora. Ako na isti način nastavimo s aktivnostima koje smo do sada radili, poduzeće će finansijski gledajući opstatiti, no ono neće generirati neku veliku dobit, ali će nam

ipak omogućiti da zaposlimo petero ljudi.

Nakon što smo postavili temelj izradom poslovnog plana, na sjednici Fakultetskog vijeća prezentirali smo isti te iznijeli razloge i motivaciju za osnivanjem *spin off* poduzeća. Dobili smo potporu Vijeća, nakon čega je poslovni plan prezentiran na proširenom Rektorskom kolegiju, što je bilo dovoljno da se naš zahtjev uputi na Senat koji je jednoglasno prihvatio poslovni plan.

Zatim je uslijedilo definiranje međusobnih obveza i prava Sveučilišta i FKIT-a. Bilo je potrebno napraviti i ugovor o najmu prostora i opreme, registrirati tvrtku CoTech pri Poreznoj upravi, obaviti registraciju pri Državnom zavodu za statistiku i platiti određene parafiskalne namete s kojima nismo bili upoznati.

Činjenica je kako administrativne barijere sputavaju poduzeća i utječu na njihovu konkurentnost na tržištu. Cijeli taj proces strahovito dugo traje i razumijem nezadovoljstvo svih onih koji žele pokrenuti neki posao.

SUPEUS: S obzirom na to da poduzeće zapošljava isključivo lude s iskustvom odnosno znanstvene novake i asistente, je li to gubitak za znanstveno-istraživački rad FKIT-a? Hoće li redovni nastavnici sudjelovati u radu poduzeća?

Prof. dr. sc. Zelić: Zaposlenici poduzeća neće imati ugovor o radu s Fakultetom, njima će ionako isteći ugovor na određeno budući da su asistenti i znanstveni novaci, a tek će kasnije postati kandidati za rad u poduzeću. Time smo im odlučili pružiti priliku da svoje stečeno znanje i iskustvo primjene na poslovima u tvrtki „kćerki“. Raspolažemo visokosofisticiranom opremom i svakako su nam potrebni i tehničari, točnije osobe koje su završile preddiplomski i diplomski studij, koji se znaju služiti takvom opremom.

Nastavnici koji imaju iskustva u poslovima kojima se CoTech bavi održavaju redovnu nastavu, bave se znanstvenim radom i ostalim djelatnostima sveučilišnog nastavnika, što onemogućuje njihovu angažiranost na puno radno vrijeme u poduzeću.

„Jako malo ideja završi s patentnom zaštitom, što je specifično ne samo za FKIT nego i za cijeli sustav hrvatskih znanstvenih istraživanja.“

Dakle, oni neće raditi u poduzeću, ali ako će nam trebati za specifičnu tematiku iz područja djelovanja CoTech-a, bit će angažirani kao suradnici. Gledajući s te strane, ne trpi ni nastavni ni poslovni proces Fakulteta jer je poduzeće izdvojeni subjekt i nije vezano uz Fakultet, osim što se nalazi u njegovu prostoru i koristi njegovu opremu, za što naravno plaća najam Fakultetu.

SUPEUS: Hoće li se u poduzeću pružiti prilika studentima za održivanje prakse?

Prof. dr. sc. Zelić: Apsolutno, naši studenti u ovome trenutku 10-20 % svojih diplomskih radova izrađuje tako da odlaze u poduzeća koja su vezana uz kemijsku, farmaceutsku i prehrambenu industriju, obradu voda i komunalna društva.

Zato nema nikakvog razloga da takvo nešto ne bude i s CoTech-om. Sigurno će jedan manji dio studenata obavljati stručnu praksu i u našem poduzeću te raditi na izradi svojih završnih, diplomskeh ili doktorskih radova.

SUPEUS: Što je s projektima nastalima na Fakultetu koji se nisu uspjeli komercijalizirati zbog nepronalaska partnera? Hoće li doći do međusobnog umrežavanja CoTech-a i znanstveno-istraživačkih institucija kako bi se postigao multidisciplinarni pristup rješavanju konkretnih problema?

Prof. dr. sc. Zelić: Ono što je nastalo na Fakultetu kao intelektualno vlasništvo, vlasništvo je Fakulteta, a ako poduzeće želi to vlasništvo moralo bi ga otkupiti od Fakulteta. Tvrtka CoTech to bi mogla napraviti samo kada bi imala odgovarajuće tržište.

S druge strane, jako malo ideja završi s patentnom zaštitom, što je specifično ne samo za FKIT nego i za cijeli sustav hrvatskih znanstvenih istraživanja. Malo se intelektualnog vlasništva temeljem patentne zaštite komercijalizira. Takvih patenata jako je malo i tu ne govorimo o inovacijama i inovatorima, već o intelektualnom vlasništvu koje nastane kao rezultat znanstveno-istraživačkoga rada.

„Umrežavanje znanstveno-istraživačkih institucija i tvrtke CoTech bi se naravno trebalo postići, no ne samo s institucijama, već i s poduzećima.“

Inovacija i patent potpuno su različiti pojmovi. Patenti su jako skupi, patentna prijava u prvi godinu dana praktički je besplatna, međutim ako želite nešto zaštititi patentom to prilično košta i zato se ustvari jako mali broj znanstveno-istraživačkih institucija u Hrvatskoj odlučuje patentirati neki svoj proizvod ili intelektualno vlasništvo.

Umrežavanje znanstveno-istraživačkih institucija i CoTech-a bi se naravno trebalo postići, no ne samo s institucijama, već i s poduzećima. Za apliciranje na HORIZON 2020 programe morate imati industrijskog partnera i, ako gledamo s te strane, nužna je suradnja fakulteta s privatnim poduzećima.

Kako ne bi došlo do sukoba interesa, na onaj natječaj na koji se javlja FKIT, neće se javljati CoTech, i obrnuto. To ne znači da poduzeće ne može surađivati s nekim drugim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu.

SUPEUS: Koja je budućnost tvrtke CoTech i namjerava li se djelatnost poduzeća širiti i na europsko tržište?

Prof. dr. sc. Zelić: Mi ćemo se sigurno širiti svojim djelovanjem i na europsko tržište. Naši poslovi zasad su uglavnom bili orijentirani na hrvatsko tržište jer ih je bio popriličan broj, a na neke upite za suradnjom čak nismo niti uspjeli odgovoriti. Ako uspijemo preživjeti, tj. naplatiti poslove koje smo realizirali, sigurno ćemo se širiti i dalje. Nastojat ćemo povećavati broj zaposlenih i opseg poslova te razvijati ciljana tržišta, što može dovesti do prodaje poduzeća ili do onog manje realnog scenarija, pojave tvrtke CoTech na burzi kao dioničkog društva. Onoga trenutka kada CoTech postane preglomazan za prostore Fakulteta, razmišljat ćemo o iseljenju s Fakulteta, odnosno o stavljanju poduzeća na tržište i prodaji.

ZAKLJUČAK

Inovacije danas predstavljaju instrument kojim se može povećati konkurentnost i potaknuti razvoj poduzeća te tako pridonijeti gospodarskom i društvenom boljštu neke zemlje. Upravo su inovacije rezultat znanja koje se stječe kroz proces istraživanja te su stoga sveučilišta plodno tlo za njihov razvitak i stvaranje poticajnog istraživačkog okruženja. Međutim, nedovoljno ulaganje u istraživanja, infrastrukturu i ljudske resurse, nepostojanje mjera koje bi motivirale potencijalne sudionike u poslovnim potvratima temeljenim na inovacijama te utjecaj administrativnih i regulatornih prepreka, među glavnim su razlozima sporog napredovanja Sveučilišta u Zagrebu prema jačanju istraživačkog profila.

S druge strane, osnivanjem prvog Sveučilišnog spin off poduzeća, prvim patentnim prijavama te raznim projektima ostvarenih putem CIRT-a, možemo reći kako Sveučilište ima priliku napredovati u području znanstveno-istraživačke izvrsnosti koja će omogućiti jačanje mobilnosti znanja, ideja i ljudskih potencijala te postati pokretač nacionalnog razvoja Republike Hrvatske. Za ostvarenje tog cilja, nužno je osigurati dodatna finansijska sredstva, intenzivirati međunarodnu suradnju istraživača i znanstvenika te aktivnije poticati osnivanje poduzeća temeljenih na znanju i u većoj mjeri promicati kulturu istraživačkoga rada.

Sveučilište i njegove sastavnice morat će uložiti velike napore kako bi se postigao značajniji zaokret u tom smjeru, profilirajući tako mlade ljudе u snalažljive, kreativne i poduzetne akademske građane. Pohvaljujemo poduzete mjere Sveučilišta i nadamo se da će svojim aktivnostima potaknuti studente na uključivanje i stvaranje projekata te time pridonijeti dalnjem razvoju istraživačke kulture Republike Hrvatske.